

SŠ: Jednoduché tipy pro začátek aneb co můžeme udělat již zítra

1. Jsme co nejvíce názorní.

- Výuku doplňujeme **vizualizací**: obrázky, videa, komiksy, piktogramy...
- Pro znázornění kontextu a vztahů jednotlivých prvků, kategorizaci a organizaci tématu využíváme **schémata**: tabulky, klasifikační stromy, časové osy, Vennovy diagramy, schémata cyklů, myšlenkové mapy a další klíčové vizuály (<https://www.inkluzivniskola.cz/graficka-vizualizace-obsahu>).
- Místo složitého popisu **ukazujeme**, předvádíme, gestikulujeme.
- Jako první ukazujeme jasný **příklad**, jak mají žáci postupovat, co mají dělat.

2. Píšeme (a kreslíme) na tabuli.

- Dbáme na to, aby se vše neodehrávalo jen v ústní rovině, dáváme šanci žákům s OMJ orientovat se a „chytat se“ díky psanému textu na tabuli.
- Stačí napsat téma, klíčová slova a občas to, o čem se mluví, napsat, nakreslit, načrtnout či jinak znázornit na tabuli.

3. Poskytujeme žákům s OMJ tištěné podklady.

- Tištěné podklady do ruky žákům poskytneme předem, aby se na hodinu/téma mohli připravit a důležité informace a slovíčka si v klidu doma přeložit. Díky tomu se budou mít možnost se při hodině lépe v obsahu orientovat.
- Tyto podklady můžeme žákům poskytnout i přímo do konkrétní hodiny, aby mohli více vnímat obsah a nemuseli se tolik soustředit na přepisování látky do sešitu.
- Např. **osnovu** hodiny, zjednodušené **výpisky** s možností doplnění informací z hodiny, text z **učebnice** s vyznačenou slovní zásobou, pracovní **list**, vytištěná **prezentace**, **soupis** slovíček a frází, které budou v hodině potřebovat ...

4. Umožníme žákům používat slovníčky.

- Nejen pro začátek povolíme žákům používat při výuce běžné překladové slovníky či překladače (elektronické, v mobilu, tabletu...).
- Využíváme překladové slovníčky do konkrétních předmětů a další tematické slovníčky, které jsou již vytvořené (<https://www.inkluzivniskola.cz/slovnicky-na-ss>).
- Zvážíme vytváření vlastních tematických slovníčků do jednotlivých předmětů, které můžeme tvořit s celou třídou.

5. Dáváme prostor spolupráci žáků – využíváme skupinové práce.

- Dáváme možnost žákům komunikovat mezi sebou o probírané látce, lepší porozumění může přijít spíše od spolužáků než z učebnice. **Práce ve skupinách či dvojicích** poskytuje bezpečný prostor, kde se jazyk procvičuje přirozeně, zároveň tak posilujeme vztahy mezi žáky.
- Skupinovou práci zadáváme tak, aby fungovala a vedla k rozvoji jazyka:
 - o Žáci dostanou jasné a explicitní instrukce (ideálně zapsané).
 - o Mluvení je pro úkol nutné.
 - o Skupinová práce vede k jasnému výstupu (např. vyplněná tabulka, plakát...).
 - o Organizace úkolu sama o sobě vyžaduje zapojení všech ve skupině.
 - o Na skupinovou práci mají žáci dostatek času.
 - o Učíme žáky, jak pracovat ve skupině (např. rozdělením rolí či vyhodnocováním průběhu skupinové práce).

6. Dáváme možnost zažít úspěch (a zazářit).

- V každé hodině se snažíme najít příležitost, jak umožnit žákům s OMJ zažít úspěch (i když drobný). **Oceněním** pak žáky **motivujeme** k dalšímu učení a zapojení do výuky.
- Např. můžeme položit jednoduchou **otázkou** k tématu, v rámci opakování z předchozích hodin **dohledat** odpověď v podkladech, uvedením dalších **příkladů** v tématu („Jaké další příklady hmotných potřeb kromě oblečení a jídla známe?“), **najít** určité informace na internetu, zapojení vlastních **zkušeností** („Už jsi někdy použil/a rýžovar?“ „Obsahují noviny ve tvé zemi běžně komiks/satiru/křížovku?“ „Byli jste někdy v nějaké továrně?“) apod.

7. Nebojíme se zapojit hry.

- I když si to často nemyslíme, i středoškoláci si rádi od náročných obsahů odpočinou při hravé aktivitě. Čas od času do výuky můžeme zapojit didaktické hry využívající dané **téma** a procvičující používaný **jazyk** jako např.:
 - o „hádej, kdo jsem“, kufr, „myslím si věc“
 - o šibenice, křížovky a osmisměrky,
 - o hledání vetřelce (co do řady slov nepatří),
 - o hádanky či kvízy (co vytvoří sami žáci pro sebe navzájem),
 - o skupinové vymýšlení co největšího počtu slov na dané téma na čas,
 - o interaktivní online hry a aplikace (Flippity, Wordwall, Kahoot, LearningApps),
 - o slovní fotbal,
 - o pantomima, vysvětlování či malování vylosovaných slov (alternativa deskové hry Activity)...
- Žák s OMJ by během těchto aktivit měl s vystupováním být na řadě až po několika ukázkách ostatních spolužáků, vhodné je také tyto aktivity provádět v týmech.

8. Zohledňujeme náročnou situaci žáka s OMJ a oceňujeme ho za pokroky.

- Snažíme si představit, jak náročné musí být trávit celé dny v jazyce, který se teprve učíme, a kolik energie člověka stojí vůbec samotné vnímání teď a tady, natož pak učení odborných obsahů.
- Respektujeme mateřský jazyk žáka a bereme ho jako **součást žakovy osobnosti** (např. občas ve výuce vyzveme žáka, aby některá slova přeložil do jeho jazyka – ne však slova příliš odborná, která nemusí ve svém jazyce znát).
- **Oceňujeme** a chválíme žáky za pokroky, i ty **drobné**.